

STARPDISCIPLINĀRAIS DIAGNOSTICĒJOŠAIS DARBS 9.KLASEI

Diagnosticējošā darba programma

1. Diagnosticējošā darba mērķis

Atbilstoši 2018. gada 27. novembra Ministru kabineta noteikumu Nr.747 "Noteikumi par valsts vispārējās pamatizglītības standartu un pamatizglītības programmu paraugiem" (turpmāk – standarts) un standarta 5. pielikumam "Plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti dabaszinātņu mācību jomā" un 7. pielikumam "Plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti tehnoloģiju mācību jomā", novērtēt skolēnu sniegumu dabaszinātņu un tehnoloģiju mācību jomās.

2. Diagnosticējošā darba adresāts

Diagnosticējošo darbu veic 9.klases izglītojamie, kuri ir apguvuši dabaszinātņu un tehnoloģiju mācību jomu sasniedzamos rezultātus (turpmāk – SR).

3. Vērtēšanas saturs

Diagnosticējošais darbs, kurā ietverts dabaszinātņu mācību jomas un tehnoloģiju mācību jomas saturs, veidots integrēti.

Diagnosticējošo darbu raksturo trīs kategorijas:

- 1) SR veids un grupa;
- 2) satura modulis;
- 3) izziņas darbības līmenis.

Tas nozīmē, ka katru diagnosticējošā darba testelementu (uzdevumu vai uzdevuma daļu, kas veidots, lai vērtētu kādu konkrētu skolēnu darbības aspektu atbilstoši kritērijiem) raksturo noteikts SR veids un grupa, satura modulis un izziņas darbības līmenis.

3.1.Sasniedzamo rezultātu veids un grupa

Skolēnam plānotie SR ir:

- 1) zināšanas un izpratne;
- 2) prasmju grupas;
- 3) zināšanu, izpratnes, prasmju un ieradumu kombinācijas;

Zināšanu un izpratnes pārbaudei diagnosticējošajā darbā iekļauti uzdevumi, kuros skolēni:

- 1) zina un lieto mācību priekšmetu faktus, jēdzienus, terminus, nosaukumus, sakarības un konceptus;
- 2) skaidro un pamato dabaszinātniskas parādības, procesus un likumsakarības, spriež par dabaszinātniskiem konceptiem.

Prasmju apguvi raksturo vairākas SR grupas (1. tabula), kuras tiek pārbaudītas monitoringa darba 1. daļā:

- argumentēšana;
- analītiskā spriešana;
- informācijpratība.

Argumentēšanas prasmes novērtēšanai veidotie uzdevumi prasa sniegt atbildi uz atvērtu jautājumu, sniedzot savai atbildei pamatojumu.

Analītisko prasmju novērtēšanai veidotie uzdevumi prasa klasificēt, saskatīt sakarības, vispārināt (analizēt, sintezēt, izvērtēt) un veikt aprēķinus.

Informācijpratības prasmes novērtēšanai veidotie uzdevumi prasa iegūt, analizēt, izvērtēt un interpretēt informāciju (t. sk. datus). Lietot atbilstošu terminoloģiju un vizuālo informāciju (attēlus, shēmas, zīmējumus) dabaszinātnisko procesu skaidrošanai, kā arī veikt grafiku analīzi.

Diagnosticējošā darba 2. daļā iekļauti uzdevumi, ar kuriem pārbauda zināšanu, izpratnes, prasmju un ieradumu kombināciju jaunā situācijā un prasa risināt kompleksu problēmu.

1. tabula. SR veidi, grupas un to īpatsvars diagnosticējošajā darbā

Daļa	SR veids un grupa		Īpatsvars	
1. daļa. Zināšanas, izpratne un prasmes	Zināšanas un izpratne		40 punkti	50 %
	Prasmju grupas	Argumentēšana		
		Analītiskā spriešana		
		Informācijpratība		
2. daļa. Kompleksas problēmas risināšana	Problēmrisināšana (gadījuma analīze un pētniecība)		40 punkti	50 %

3.2. Satura moduļi

Satura moduļi diagnosticējošajā darbā strukturēti atbilstoši dabaszinātņu un tehnoloģiju mācību jomas standartiem un tajos ietvertajām lielajām idejām. Satura moduļu īpatsvars (2. tabula) ir atbilstošs tematu stundu skaitam programmas paraugā.

2. tabula. Satura moduļi un to īpatsvars diagnosticējošajā darbā.

Mācību joma	Satura modulis	Īpatsvars (%)
Dabaszinātņu	Ķīmija	20
	Fizika	20
	Bioloģija	20
	Ģeogrāfija	20
Tehnoloģiju	Dizains un tehnoloģijas	20

Diagnosticējošais darbs izstrādāts atbilstoši SR veidiem un grupām, satura moduļiem un to procentuālajam sadalījumam.

3.3. Izziņas darbības līmenis

Diagnosticējošajā darbā iekļautie uzdevumi grupēti četros izziņas darbības līmeņos, un to līmeņa noteikšanai izmanto SOLO jeb novēroto mācīšanās rezultātu taksonomiju. SOLO taksonomijā skolēna sniegums tiek raksturots, analizējot ideju jeb struktūrelementu skaitu un saišu kvalitāti starp šiem struktūrelementiem. Vispārīgs izziņas darbības līmeņu apraksts, kas piemērots monitoringa darbam, apkopots 3.tabulā

3. tabula. Izziņas darbības līmeņu raksturojums un to īpatsvars diagnosticējošajā darbā

Izziņas darbības līmenis un tā apraksts		Īpatsvars (%)
I	Atceras, lieto faktus, īsas procedūras vai atsevišķas idejas.	20 ± 5
II	Veic tipiskus algoritmus, lieto formulas, paņēmienus vai prasmes pazīstamās situācijās.	45 ± 5
III	Saista, skaidro, lieto zināšanas vai prasmes jaunās situācijās, demonstrējot patiesu izpratni.	25 ± 5
IV	Veido un pierāda vispārinājumus, lieto zināšanas un prasmes situācijās ar augstu kompleksuma pakāpi.	10 ± 5

Katram līmenim atbilstošo uzdevumu īpatsvars noteikts, ievērojot diagnosticējošā darba mērķi un galvenos vērtēšanas principus.

Pirmais princips – skolēnu grupai ar zemu un vidēju snieguma līmeni dota iespēja apliecināt savas zināšanas un prasmes pietiekami plašā satura jautājumu lokā, t. sk. uzdevumos, kas mēra zināšanu, izpratnes, prasmju un ieradumu kompleksu lietojumu.

Otrais princips – SR veidu “Zināšanas un izpratne” un “Prasmju grupas” vērtēšanai iekļauti testelementi, kas atbilst III izziņas darbības līmenim, tādējādi akcentējot izpratnes veidošanu.

Trešais princips – visi SR veida “Zināšanu, izpratnes, prasmju un ieradumu kombinācijas” vērtēšanai iekļautie uzdevumi ietver arī III un IV līmenim atbilstošus testelementus.

Rīcības vārdi ir vārdi, kas tiek izmantoti diagnosticējošā darba uzdevumos. Tie palīdz skolēniem saprast, kas jādara, kādā veidā jāatbild uz jautājumu (jāizpilda uzdevums), cik dziļas izpratnes skaidrojums tiek gaidīts. Rīcības vārdi palīdz veidot vienotu skolotāju un skolēnu izpratni par šo vārdu nozīmi un sagaidāmo skolēna snieguma izziņas darbības līmeni.

Diagnosticējošajā darbā un mācību procesā biežāk lietoto rīcības vārdu skaidrojums dots 1.pielikumā.

4. Diagnosticējošā darba uzbūve

Diagnosticējošajam darbam ir viens variants un divas daļas:

- 1. daļā** pārbauda zināšanas un prasmes dabaszinību un tehnoloģiju mācību jomās.
  - 2. daļā** ir kompleksi uzdevumi, kuru izpildei nepieciešamas zināšanas, informācijpratības, analizēšanas, spriešanas prasmes dabaszinību un tehnoloģiju mācību jomās.
- Diagnosticējošajā darbā ir ietverti zināšanu un prasmju uzdevumi, kuru apguve nepieciešama sekmīgai izglītības turpināšanai.

Darba daļa	Uzdevumu veidi	Uzdevumu skaits	Punktu skaits	Laiks (min)
1. daļa. Zināšanas, izpratne un prasmes	Testa uzdevumi, īso atbilžu uzdevumi, strukturēti uzdevumi	7	40	90
2. daļa. Kompleksas problēmas risināšana	Strukturēti, izvērsto atbilžu uzdevumi	9	40	90

5. Nepieciešamo resursu nodrošinājums.

Diagnosticējošā darba norisei nav nepieciešams papildu nodrošinājums.

6. Vērtēšanas kārtība

Diagnosticējošo darbu vērtē saskaņā ar aģentūras izstrādātiem vērtēšanas kritērijiem. Vērtējot izvērsto atbilžu uzdevumus, skolotājs ievēro snieguma līmeņu aprakstus.

7. Palīg līdzekļi, kurus atļauts izmantot monitoringa darba laikā

Darba izpildei nepieciešama pildspalva, kalkulators, fizikas formulas, daudzkārtņi, ķīmisko elementu periodiskā tabula, neorganisko vielu šķīdības tabuļa metālu aktivitātes rinda (2.pielikums).

PIELIKUMI

1. pielikums. Rīcības vārdu skaidrojums.

Rīcības vārds	Skaidrojums
Noteikt	Noskaidrot, pazīt, konstatēt atšķirīgās vai konkrētās pazīmes (īpatnības, faktus, viedokļus, problēmas, argumentus u. tml.).
Novērtēt	Vērtējot, izspriežot noteikt, izsecināt kvalitāti vai kvantitāti, atbilstību noteiktām prasībām.
Pamatot	Izveidot skaidrojumu, izmantojot atsauci uz konkrētu informāciju (fakti, dati, cēloņi, novērojumi, iemesli, spriedumi u. tml.).
Paskaidrot	Sk. <i>skaidrot</i> .
Piedāvāt	Veidot iespējamu, vēlamu, derīgu, piemērotu risinājumu, atlasot, izmantojot informāciju un pamanot iespējas.
Pierādīt	Izveidot skaidrojumu – spriedumu virkni –, pierādot vai noliedzot apgalvojumu.
Plānot	1. Veidot (kāda objekta) plānu, projektu. 2. Veidot plānu (kā) attīstībai, norisei, darbībai; domās apsvērt (ko), lai (to) īstenotu.
Prognozēt	Pamatojoties uz konkrētiem faktiem, paredzēt (kā) turpmāko norisi, rezultātu, demonstrējot izpratni par norisi, rezultātu.
Raksturot	Noteikt, aprakstīt, vērtēt būtiskās, raksturīgās īpašības, pazīmes.
Salīdzināt	Noteikt kopīgās un/vai atšķirīgās īpašības, pazīmes pēc būtības salīdzināmiem veselumiem (objektiem, jēdzieniem, faktiem, procesiem, pazīmēm, problēmām, risinājumiem u. tml.), atsaucoties uz abiem (vai visiem).
Secināt	Veidot atzinumu, spriedumu, pamatojoties uz iegūtajiem faktiem, iepriekš veiktu analīzi, vērojumiem, cēloņsakarībām u. tml.
Skaidrot	Detalizēti, saprotami, sistēmiski sniegt pārskatu (izklāstu, faktu kopumu, atzinumu u. tml.), formulēt galveno ideju (notikumus, procesus, parādības, iemeslus u. tml.), padarot to saprotamu.

Spriest	Veidot spriedumu.
Uzlabot	Panākt, ka kļūst kvalitatīvāks, piemērotāks noteiktām lietošanas, izmantošanas prasībām.
Uzskicēt	Izveidot attēlu bez sīkas detalizācijas (skici), uzsverot svarīgākās attēlotā modeļa īpašības un sniegtot vispārīgu priekšstatu par to.
Uzzīmēt	Attēlot (ko) ar grafiskiem izteiksmes līdzekļiem.
Veidot	Ar mērķtiecīgu darbību panākt, ka kaut kas rodas, gūst vēlamu veidu, formu, atbilst noteiktām prasībām.
Vērtēt	Veidot noteiktu spriedumu, atzinumu, secinājumu par atbilstību vai neatbilstību noteiktiem kritērijiem, balstoties uz zināšanām, pieredzi vai pierādījumiem.
Vienkāršot	Veicot ekvivalentus pārveidojumus, izteikt doto pēc iespējas īsākā veidā.

2. pielikums. FIZIKAS FORMULAS

Formula	Fizikālais lielums	Pamata mērvienība
Blīvums $\rho = \frac{m}{V}$	ρ , blīvums	$\frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$, kilograms uz kubikmetru
	m , masa	kg, kilograms
	V , tilpums	m^3 , kubikmetrs
Ātrums $v = \frac{s}{t}$	v , ātrums	$\frac{\text{m}}{\text{s}}$, metrs sekundē
	s , ceļš	m, metrs
	t , laiks	s, sekunde
Frekvence $f = \frac{1}{T}$	f , frekvence	Hz, hercs
	T , periods	s, sekunde
Optiskais stiprums $D = \frac{1}{F}$	D , optiskais stiprums	dioptr., dioptrijs
	F , fokusa attālums	m, metrs
Siltuma daudzums $Q = cm(t_b - t_s)$	Q , siltuma daudzums	J, džouls
	c , īpatnējā siltumietilpība	$\frac{\text{J}}{\text{kg}\cdot^\circ\text{C}}$, džouls uz kilogramu uz Celsija grādu
	m , masa	kg, kilograms
	t_b , beigu temperatūra	$^\circ\text{C}$, Celsija grāds
	t_s , sākuma temperatūra	$^\circ\text{C}$, Celsija grāds
Kušanas siltuma daudzums $Q = \lambda m$	Q , siltuma daudzums	J, džouls
	λ , īpatnējās kušanas siltums	$\frac{\text{J}}{\text{kg}}$, džouls uz kilogramu
	m , masa	kg, kilograms
Iztvaikošanas siltuma daudzums $Q = Lm$	Q , siltuma daudzums	J, džouls
	L , īpatnējās iztvaikošanas siltums	$\frac{\text{J}}{\text{kg}}$, džouls uz kilogramu
	m , masa	kg, kilograms
Sadegšanas siltuma daudzums $Q = qm$	Q , siltuma daudzums	J, džouls
	q , īpatnējais sadegšanas siltums	$\frac{\text{J}}{\text{kg}}$, džouls uz kilogramu
	m , masa	kg, kilograms
Smaguma spēks $F = mg$	F , spēks	N, ņūtons
	m , masa	kg, kilograms
	g , brīvās krišanas paātrinājums	$\frac{\text{m}}{\text{s}^2}$, metrs sekundē ik sekundi

Arhimēda spēks $F_A = \rho_{\text{šķ}} g V_k$	F_A , Arhimēda spēks	N, ņūtons
	$\rho_{\text{šķ}}$, šķidruma blīvums	$\frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$, kilograms uz kubikmetru
	g , brīvās krišanas paātrinājums	$\frac{\text{m}}{\text{s}^2}$, metrs sekundē ik sekundi
	V_k , ķermeņa tilpums	m^3 , kubikmetrs
Spiediens uz cietu virsmu $p = \frac{F}{S}$	p , spiediens	Pa, paskāls
	F , spiediena spēks	N, ņūtons
	S , laukums	m^2 , kvadrātmetrs
Spiedies šķidrumā vai gāzē $p = \rho gh$	p , spiediens	Pa, paskāls
	ρ , šķidruma vai gāzes blīvums	$\frac{\text{kg}}{\text{m}^3}$, kilograms uz kubikmetru
	g , brīvās krišanas paātrinājums	$\frac{\text{m}}{\text{s}^2}$, metrs sekundē ik sekundi
	h , dziļums (augstums)	m, metrs
Oma likums $I = \frac{U}{R}$	I , strāvas stiprums	A, ampērs
	U , spriegums	V, volts
	R , pretestība	Ω , oms
Virtnes slēguma īpašības	$I = I_1 = I_2 = \dots = I_n$	A, ampērs
	$U = U_1 + U_2 + \dots + U_n$	V, volts
	$R = R_1 + R_2 + \dots + R_n$	Ω , oms
Paralēlā slēguma īpašības	$U = U_1 = U_2 = \dots = U_n$	V, volts
	$I = I_1 + I_2 + \dots + I_n$	A, ampērs
	$\frac{1}{R} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \dots + \frac{1}{R_n}$	Ω , oms
Formula	Fizikālais lielums	Pamata mērvienība
Darbs (mehāniskais) $A = Fs$	A , darbs	J, džouls
	F , spēks	N, ņūtons
	s , ceļš	m, metrs
Jauda (mehāniskā) $P = \frac{A}{t}$	P , jauda	W, vats
	A , darbs	J, džouls
	t , laiks	s, sekunde
Jauda (elektriskās strāvas) $P = UI$	P , jauda	W, vats
	U , spriegums	V, volts
	I , strāvas stiprums	A, ampērs
Kinētiskā enerģija $W_k = \frac{mv^2}{2}$	W_k , kinētiskā enerģija	J, džouls
	m , masa	kg, kilograms
	v , ātrums	$\frac{\text{m}}{\text{s}}$, metrs sekundē
Potenciālā enerģija $W_p = mgh$	W_p , potenciālā enerģija	J, džouls
	m , masa	kg, kilograms
	g , brīvās krišanas paātrinājums	$\frac{\text{m}}{\text{s}^2}$, metrs sekundē ik sekundi
	h , augstums	m, metrs
Elektriskā enerģija $E = Pt$	E , elektroenerģija	J, džouls
	P , elektriskā jauda	W, vats
	t , laiks	s, sekunde

Vidējais brīvās krišanas paātrinājums Zemes virsmas tuvumā $g = 9,8 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$

DAUDZKĀRTŅI

Priedēklis	Apzīmējums	Reizinātājs			Piemēri
giga	G	1 000 000 000	10^9	miljards	1 GW (gigavats) = 1 000 000 000 W
mega	M	1 000 000	10^6	miljons	1 MJ (megadžouls) = 1 000 000 J
kilo	k	1000	10^3	tūkstotis	1 kg (kilograms) = 1000 g
hekto	h	100	10^2	simts	1 ha (hektārs) = 100 a
deka	da	10	10^1	desmit	1 dal (dekalitrs) = 10 l
deci	d	0,1	10^{-1}	viena desmitdaļa	1 dm (decimetrs) = 0,1 m
centi	c	0,01	10^{-2}	viena simtdaļa	1 cm (centimetrs) = 0,01 m
mili	m	0,001	10^{-3}	viena tūkstošdaļa	1 mV (milivolts) = 0,001 V
mikro	μ	0,000 001	10^{-6}	viena miljondaļa	1 μ A (mikroampērs) = 0,000 001 A
nano	n	0,000 000 001	10^{-9}	viena miljardā daļa	1 nm (nanometrs) = 0,000 000 001 m

3.pielikums. Ķīmijas datu buklets. (

ĶĪMISKO ELEMENTU PERIODISKĀ TABULA																			
1 IA																	18 VIII A		
1 H 1,008 Odeņradis																	2 He 4,0026 Hēlijs		
2 Li 6,94 Litījs	2 Be 9,0122 Berīlijs	8-10 VIII B										5 B 10,81 Bors	6 C 12,011 Ogleklis	7 N 14,007 Slāpeklis	8 O 15,999 Skābeklis	9 F 18,998 Fluors	10 Ne 20,180 Neons		
3 Na 22,990 Nātrijs	12 Mg 24,305 Magnījs				3 III B	4 IV B	5 V B	6 VI B	7 VII B			11 IB	12 II B	13 Al 26,982 Alumīnijs	14 Si 28,085 Silīcijs	15 P 30,974 Fosfors	16 S 32,06 Sērs	17 Cl 35,45 Hlors	18 Ar 39,948 Argons
4 K 39,098 Kālijs	20 Ca 40,078 Kalcījs	21 Sc 44,956 Skandījs	22 Ti 47,867 Titāns	23 V 50,942 Vanādījs	24 Cr 51,996 Hroms	25 Mn 54,938 Mangāns	26 Fe 55,845 Dzelzs	27 Co 58,933 Kobalts	28 Ni 58,693 Nīķelis	29 Cu 63,546 Varš	30 Zn 65,38 Cinks	31 Ga 69,723 Gallījs	32 Ge 72,630 Germānijs	33 As 74,922 Arsēns	34 Se 78,971 Selēns	35 Br 79,904 Broms	36 Kr 83,798 Kriptonis		
5 Rb 85,468 Rubīdijs	38 Sr 87,62 Stroncijs	39 Y 88,906 Itrijs	40 Zr 91,224 Cirkonijs	41 Nb 92,906 Niobijs	42 Mo 95,95 Molibdēns	43 Tc 97,91 Tehnēcījs	44 Ru 101,07 Rutēnijs	45 Rh 102,91 Rodījs	46 Pd 106,42 Pallādijs	47 Ag 107,87 Sudrabs	48 Cd 112,41 Kadmījs	49 In 114,82 Indijs	50 Sn 118,71 Alva	51 Sb 121,76 Antimons	52 Te 127,60 Telūrs	53 I 126,90 Jods	54 Xe 131,29 Ksenons		
6 Cs 132,91 Cēzijs	56 Ba 137,33 Bārijs	57 La* 138,91 Lantāns	72 Hf 178,49 Hafnijs	73 Ta 180,95 Tantāls	74 W 183,84 Volframs	75 Re 186,21 Rēnijs	76 Os 190,23 Osmijs	77 Ir 192,22 Irijs	78 Pt 195,08 Platīns	79 Au 196,97 Zelts	80 Hg 200,59 Dzīvsudrabs	81 Tl 204,38 Tālijs	82 Pb 207,2 Svins	83 Bi 208,98 Bismuts	84 Po 208,98 Polonijs	85 At 209,99 Astatāts	86 Rn 222,02 Radons		
7 Fr 223,02 Francijs	88 Ra 226,03 Rādijs	89 Ac** 227,03 Aktīnijs	104 Rf 265,12 Riferfordījs	105 Db 268,13 Dubnījs	106 Sg 271,13 Sjorgijs	107 Bh 270 Borijs	108 Hs 277,15 Hasijs	109 Mt 276,15 Mejnīrijs	110 Ds 281,16 Darmštātijs	111 Rg 280,16 Rentgenijs	112 Cn 285,17 Kopernīcijs	113 Nh 284,18 Nihonijs	114 Fl 289,19 Flerovijs	115 Mc 288,19 Moskovijs	116 Lv 293 Livermorījs	117 Ts 294 Tenesijs	118 Og 294 Oganesons		
6 Lantanoīdi *		58 Ce 140,12 Cērijs	59 Pr 140,91 Prasodīms	60 Nd 144,24 Neodīms	61 Pm 144,91 Promētijs	62 Sm 150,36 Samārijs	63 Eu 151,96 Eiropijs	64 Gd 157,96 Gadolīnijs	65 Tb 158,93 Terbijs	66 Dy 162,50 Disprozijs	67 Ho 164,93 Holmijs	68 Er 167,26 Erbījs	69 Tm 168,93 Tālijs	70 Yb 173,05 Itērijs	71 Lu 174,97 Lutēcijs				
7 Aktinoīdi **		90 Th 232,04 Torījs	91 Pa 231,04 Protaktīnijs	92 U 238,03 Urāns	93 Np 237,05 Neptūnijs	94 Pu 244,06 Plutonijs	95 Am 243,06 Amercijs	96 Cm 247,06 Kirijs	97 Bk 247,07 Berklijs	98 Cf 251,08 Kalifornijs	99 Es 252,08 Eiņšteinījs	100 Fm 257,10 Fermijs	101 Md 258,10 Mendeļēvijs	102 No 259,10 Nobelījs	103 Lr 262,11 Lourensijs				

SKĀBJU, BĀZU UN SĀĻU ŠĶĪDĪBA ŪDENĪ

	H ⁺	NH ₄ ⁺	K ⁺	Na ⁺	Li ⁺	Ba ²⁺	Sr ²⁺	Ca ²⁺	Mg ²⁺	Al ³⁺	Zn ²⁺	Fe ²⁺	Fe ³⁺	Ni ²⁺	Pb ²⁺	Cu ²⁺	Hg ²⁺	Ag ⁺	Cr ³⁺
OH ⁻		š	š	š	š	š	m	m	n	n	n	n	n	n	n	n	-	-	n
F ⁻	š	š	š	š	n	m	n	n	m	m	m	m	n	š	m	š	+	š	m
Cl ⁻	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	m	š	š	n	š
Br ⁻	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	m	š	m	n	š
I ⁻	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	-	š	n	-	n	n	š
S ²⁻	š	š	š	š	š	š	š	+	n	+	n	n	+	n	n	n	n	n	-
SO ₃ ²⁻	š↑	š	š	š	š	n	n	n	m	+	n	n	+	n	n	-	-	n	-
SO ₄ ²⁻	∞	š	š	š	š	n	n	m	š	š	š	š	š	š	n	š	+	m	š
PO ₄ ³⁻	š	š	š	š	m	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n
CO ₃ ²⁻	š↑	š	š	š	š	n	n	n	n	+	n	n	+	n	n	-	-	n	-
SiO ₃ ²⁻	n	-	š	š	š	n	n	n	n	n	n	n	n	-	n	n	-	-	-
NO ₃ ⁻	∞	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š
CH ₃ COO ⁻	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š	š

Apzīmējumi: š – šķīstoša viela; m – mazšķīstoša viela; n – nešķīstoša viela; ∞ – šķīdība ir neierobežota; š↑ – nestabilas vielas šķīdums (sadalās, izdalot gāzi); + – viela reaģē ar ūdeni; -- viela nav iegūta.

METĀLU ELEKTROĶĪMISKO SPRIEGUMU RINDA

Li Rb K Cs Ba Sr Ca Na Mg Be Al Mn Zn Cr Fe Cd Co Ni Sn Pb H₂ Cu Hg Ag Pt Au

APRĒĶINU FORMULAS UN KONSTANTES

$$n = \frac{m}{M} \quad n = \frac{N}{N_A}; N_A = 6,02 \cdot 10^{23} \text{ mol}^{-1} \quad n = \frac{V}{V_0}; V_0 \approx 22,4 \text{ L/mol (n. a.)}$$

$$c = \frac{n}{V} \quad \rho = \frac{m}{V}; \rho_{H_2O} = 1000 \text{ kg/m}^3 (t = +4 \text{ }^\circ\text{C}) \quad w_1 = \frac{m_1}{\sum m}; \sum m = m_1 + m_2 + \dots$$

$$\eta = \frac{m_{\text{prakt}}}{m_{\text{teor}}}; \text{pH} = -\lg[\text{H}^+]; \text{pH} = -\lg c_{\text{H}^+}$$